

Георги Стоев

ПИСАТЕЛИ ОТ ТРОЯН
(антология)

Книгата се издава с финансовата подкрепа на община Троян.

Георги Стоев

ПИСАТЕЛИ ОТ ТРОЯН
(антология)

Троян • 2019

През 1942 г. младият троянец Георги Стоев подготвя една малка, но амбициозна книжка – антология със знакови произведения на троянски творци: поети, писатели, учени. Посвещава я на основателите на читалище „Наука“, Троян по случай неговия 50-годишен юбилей и на читалищните дейци.

Книгата „Писатели от Троян“ представя 23-ма автори, много от които – днес позабравени. Скиците са изработени от художника Бочо Донеv, а корицата – от д-р В. Главлешки.

Настоящото второ издание е подготвено по инициатива на Станислава Стоева, дъщеря на Георги Стоев, с финансовата подкрепа на община Троян.

Текстовете са нормализирани според съвременния български правопис. Използвани са оригиналните илюстрации.

Като приложение към текста е добавена рецензията на Найден Шейтанов, публикувана няколко седмици след излизането на книгата.

Георги Стоев

Писатели от Троян (антология)

Редактор Ангелина Иванова

Подготви за печат АПП «АЛЯ»

ISBN: 978-619-7519-00-6

печат *Infovision*

Власи Илиев

Власи Илиев е роден през март 1866 г. Той почти през целия си живот е учителствал – 34 години народен учител. В сп. „Министерски сборник“ от 1891 г. той пръв е написал народни умотворения на троянското наречие. Като учител е писал много статии във вестниците и списанията.

Издали са книгите: „Град Троян – през 19 век“ (1933 г.) и „Град Троян – след Освобождението“ (1934 г.).

Власи Илиев пръв направи опит да напише история на Троян.

НАРОДНИ ВЯРВАНИЯ И ОБИЧАИ

Те са останали в масите на народа още от езическо време. Тези вярвания много са пречили да се усвои правилно християнското учение и черквата е била принудена да се приспособява към тях. Например: от езически произход е вярването, че мъртвите могат да се хранят. Затова черквата е благословила поносите, т. е. угощенията за мъртвците. Най-главните поноси са: деветини, а най-вече четиридесет. След това половин година и година. Вярва се, че душата на умрелия се скита тук долу на земята четиридесет дни и след това отива на небето.

След изнасянето на мъртвеца оставят до одъра му брадва и паница с брашно, а като изнесат за погребение дете, счупват и паница и лъжица, като казват: „Паднала лъжица, счупила паница“. Това се прави, за да не умират вече децата. Децата не жалеели, а старите хора почвали да жалеят от деветините. На смъртта се обличали в най-хубавите си дрехи.

Сватбите траели цели шест дни и народната музика, състояща се от гайди, кавали, цигулки, тъпани и зурли, постоянно свирела. В четвъртък преди сватбата правели голям годеж. Същия ден вечерта правели груханка у ергеня (грухали жито, което варяли за сватбарите), в петък правели груханка у момата. В събота вечерта женихът давал угощение на мъжете от моминска страна. В неделя ставала венчавката в дома на момата. Забулвали я в червено було, ушито от шаек, през което нищо не се виждало. Извеждали булката и я качвали на кон или кола, а момите пеели: „Булке ле, я се обърни, към момкови порти слънце грее, а над бащини порти тъмна мъгла“.

Булката стояла два дни забулена и в понеделник вечер я от-

булвали с жегли от хомотя, а булото окачвали на ябълката. В неделя през деня прекарвали дрехите на момата, намятани на коне и отиват първо у момени.

В понеделник още през нощта носят греяна ракия у родителите на момата, а при булката ходят моми питенки да ги дарява с огледала и други. Вечерта у младоженека отиват втори момени заедно с родителите на булката.

Във вторник се свършва сватбата, като сутринта младоженецът заедно с приятели отива у дядови си, гдето му даряват кърпа с жълтица, а вечерта стават повратки заедно с родителите на младоженека и булката с шапка или забрадена с два чомбера. В събота сутринта рано младоженците отиват у родителите на булката да ги грее слънцето.

Новороденото дете обикновено се кръщава в първия неделен ден след раждането. Тутакси след раждането се окъпва, меси се топла пита, която се изяжда с червен лук, След това става угощение, наречено понуда. Също след кръщаването става угощение, като роднините жени ходят с връзки и даряват детето. Родените преди Богоявление деца се кръщавали във водата на р. Дъскотина.